

ผลการประชุมคณะกรรมการมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช สมัยสามัญ ครั้งที่ ๕๓
ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส ตั้งแต่วันที่ ๒๖ มีนาคม - ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕

๑. การประชุมอย่างไม่เป็นทางการ ในวันที่ ๒๖-๒๗ มีนาคม ๒๕๕๕ มีจำนวน ๓ เรื่อง คือ

๑.๑ การดำเนินการจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหามาตรการ SPS ระหว่างสมาชิก (Ad hoc Consultation) ที่ประชุมได้พิจารณาร่างทบทวนการจัดตั้งกลไกคณะทำงานเฉพาะกิจ ครั้งที่ ๔ ฉบับใหม่ (G/SPS/W/๒๕๙/Rev.๒) ซึ่งเป็นร่างที่รวบรวมข้อคิดเห็นจากการประชุมครั้งที่ผ่านมาของประเทศสมาชิก โดยในการประชุมครั้งนี้ที่ประชุมมีความคืบหน้าในการพิจารณาร่างบททั่วไป (General Provision) และกระบวนการในการยื่นเรื่องเข้าสู่ Ad hoc Consultation ใน ๕ ประเด็นสำคัญคือ

- แนวทางในการดำเนินการ (nature of procedure) ของกระบวนการ Ad hoc Consultation ว่าจะให้เป็นในรูปแบบของการบังคับใช้ (mandatory) หรือแบบสมัครใจ (voluntary)

- ประเด็นเกี่ยวกับความโปร่งใสและการรักษาความลับในการดำเนินงานของคณะทำงานเฉพาะกิจ (transparency and confidentiality)

- บทบาทของผู้ไกล่เกลี่ย (Facilitator) ซึ่งที่ประชุมส่วนใหญ่เห็นร่วมกันว่า ผู้ไกล่เกลี่ยไม่ควรจะมีบทบาทในการเสนอความคิดเห็นในประเด็นที่อ่อนไหวและอาจส่งผลให้เกิดความไม่เป็นกลางต่อคู่กรณี เช่น ความคิดเห็นด้านเทคนิคหรือความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย

- ระยะเวลาดำเนินการในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการ เช่น การตอบสนองต่อการหารือของประเทศคู่กรณี ระยะเวลาในการสรรหาผู้ไกล่เกลี่ย

- ความสอดคล้องกับกระบวนการอื่นที่คล้ายคลึงกันและกำลังอยู่ในการพิจารณาภายใต้ องค์การการค้าโลก เช่น NGMA (Negotiating Group on Market Access)

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากที่ประชุมยังมีความเห็นที่แตกต่างทั้งในด้านของแนวทางการปฏิบัติ และภาษาที่ใช้ในแต่ละประเด็น จึงทำให้ยังไม่สามารถมีมติเอกฉันท์เพื่อสรุปร่าง Ad Hoc Consultation ฉบับนี้ ให้สมบูรณ์ได้ ประธานการประชุมจึงได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการทำการปรับปรุงเอกสารฉบับใหม่ (Revised version) และจะใช้เป็นเอกสารประกอบการพิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๕๔ เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๕ ต่อไป

๑.๒ การทบทวนผลการดำเนินการตามความตกลง SPS ครั้งที่ ๓ (Third Review) มีความคืบหน้าใน ๒ ประเด็น คือ

- ความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการ SPS และองค์กรระหว่างประเทศ (Codex, IPPC, OIE) โดยประเทศญี่ปุ่นเสนอให้ที่ประชุมดำเนินการจัดทำคู่มือหรือคำแนะนำในการประสานงานที่ดี (Manual of good practice on coordination) กับองค์การดังกล่าว ทั้งนี้ฝ่ายเลขานุการแนะนำให้ประเทศสมาชิกรนำผลการศึกษาของ STDF (Standards and Trade Development Facility) ที่เคยมีการศึกษาถึงกระบวนการความร่วมมือในทวีปแอฟริกามาใช้เป็นแบบอย่างในการพัฒนาคู่มือการประสานงานที่ดี

- ประธานที่ประชุมขอให้ประเทศสมาชิกพิจารณาแบ่งปันประสบการณ์ในสองประเด็นหลักคือ กระบวนการควบคุมการใช้มาตรฐานระหว่างประเทศ และมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิธีการควบคุม การตรวจสอบและกระบวนการอนุมัติ โดยอาจนำเสนอที่ประชุมได้ในการประชุมครั้งหน้า

๑.๓ มาตรฐานเอกชนที่เกี่ยวข้องกับสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS-Related Private Standards) ที่ประชุมหารือถึงร่างคำจำกัดความเชิงปฏิบัติการ (Working Definition) ของมาตรฐานเอกชนที่เกี่ยวข้องกับสุขอนามัย (SPS-related private standard) อย่างไรก็ตาม ประเทศสมาชิกยังมีความเห็นที่หลากหลายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความหมายของคำที่ใช้ เช่น non-governmental entity จึงยังไม่สามารถสรุปหาคำนิยามได้อย่างสมบูรณ์ในการประชุมครั้งนี้ ทั้งนี้ ประธานฯ ได้ขอให้ฝ่ายเลขานุการ

ปรับปรุงเอกสารตามความคิดเห็นของที่ประชุมและ จัดส่งให้ประเทศสมาชิกเพื่อใช้เป็นเอกสารในการประชุมอย่างไม่เป็นทางการในเดือนกรกฎาคม

๒. การประชุมคณะกรรมการ SPS สมัยสามัญ ครั้งที่ ๕๓ ในวันที่ ๒๘ มีนาคม- ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๒.๑ การเสนอข้อกังวลทางการค้าระหว่างประเทศ (Specific Trade Concerns)

ประเทศสมาชิกได้มีการยกข้อกังวลทางการค้าใหม่จำนวน ๓ เรื่อง และเรื่องเดิม ๑๒ เรื่อง ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจ คือ

- อินเดียและสหภาพยุโรปแสดงข้อกังวลเกี่ยวกับกฎระเบียบเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนอาหารนำเข้าต่างชาติของสาธารณรัฐประชาชนจีน

- จีนและอินเดียแสดงข้อกังวลต่อกฎหมายความปลอดภัยอาหารฉบับใหม่ของสหรัฐอเมริกา

- ใต้หวันยังคงห้ามนำเข้าเนื้อวัวและเนื้อสุกรที่ใช้สารเร่งเนื้อแดงจากสหรัฐอเมริกา

- เปรูแสดงข้อกังวลเกี่ยวกับการใช้กฎหมายอาหารใหม่ (Novel Food) ของสหภาพยุโรป

- สหรัฐอเมริกาแสดงข้อกังวลกับมาตรการการปิดท่าเรือ ณ จุดนำเข้าของอินโดนีเซีย

โดยเฉพาะท่าเรือ Tanjung Priok ณ กรุงจาการ์ตา ใน ๓ ประเด็นคือ ความไม่โปร่งใส การไม่แจ้งเวียนต่อองค์การการค้าโลก และการขาดเหตุผลทางด้านวิทยาศาสตร์ ซึ่งในกรณีนี้ มกอช. ได้เคยแจ้งให้ผู้ประสานงานด้าน SPS ของอินโดนีเซียทราบแล้ว ทั้งนี้ ผู้แทนอินโดนีเซีย ชี้แจงถึงเหตุผลความจำเป็นของการออกมาตรการดังกล่าวซึ่งจะเลื่อนไปใช้บังคับอย่างเป็นทางการในวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๕ ว่า มีสาเหตุมาจากการตรวจพบสิ่งเจือปนในสินค้านำเข้าจำนวน ๑๙ ครั้ง จาก ๑๓ ประเทศ ณ ด่านดังกล่าวในระยะเวลาไม่กี่เดือน ซึ่งจะเป็นอันตรายต่อผู้บริโภคในอินโดนีเซีย นอกจากนี้ ยังแจ้งว่าด่านดังกล่าวไม่มีความพร้อมด้านเครื่องมืออุปกรณ์และบุคลากรในการตรวจสอบสารตกค้างในสินค้านำเข้า

๒.๒ การดำเนินการจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหามาตรการ SPS (ตามรายงานข้อ ๑.๑)

๒.๓ การทบทวนการดำเนินการตามความตกลง SPS ครั้งที่ ๓ (ตามรายงานข้อ ๑.๒)

๒.๔ มาตรฐานเอกชนที่เกี่ยวข้องกับสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (ตามรายงานข้อ ๑.๓)

๓. การหารือทวิภาคีกับประเทศคู่ค้า มีประเทศสมาชิกขอหารือทวิภาคีกับผู้แทน มกอช. และอัครราชทูตที่ปรึกษา SPS ประจำองค์การการค้าโลก ดังนี้

๓.๑ การหารือทวิภาคีกับประเทศสหรัฐอเมริกา

ผู้แทนจากสหรัฐอเมริกาแสดงความกังวลในประเด็นทางการค้า ๔ ประเด็น คือ

๓.๑.๑ ขอให้กรมปศุสัตว์ลดอัตราการเก็บค่าธรรมเนียมในการตรวจสอบสินค้าเนื้อสัตว์นำเข้าจากสหรัฐ เนื่องจากเป็นการเรียกเก็บในอัตราที่สูงมากเมื่อเทียบกับผู้ผลิตในประเทศไทย

๓.๑.๒ ท่าทีของไทยต่อประเด็น Ractopamine

๓.๑.๓ ความเป็นไปได้ที่ประเทศไทยจะพิจารณาการตรวจโรงงานส่งออกเนื้อสัตว์ของสหรัฐแบบเป็นระบบ (System Approach) แทนที่จะเป็นการตรวจแยกรายโรงงาน

๓.๑.๔ ขอให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาของไทยยกเลิกการห้ามใช้สารแมกนีเซียมซิลลิคัตเป็นสารกรองน้ำมันในการปรุงทอด (Frying-oil filtering agent) เนื่องจากไม่ปรากฏหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค

ทั้งนี้ ผู้แทนสหรัฐฯ ได้แจ้งเพิ่มเติมว่า การตอบสนองของฝ่ายไทยต่อการแก้ไข ปัญหาข้างต้นจะส่งผลต่อการพิจารณาสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (GSP) ที่สหรัฐอเมริกาให้กับประเทศไทยได้ นอกจากนั้นแล้ว ในการหารือกับสหรัฐฯ ผู้แทน มกอช. ได้หยิบยกปัญหาสารเคมีตกค้าง บางชนิดในผลไม้ไทยไปสหรัฐฯ ซึ่งที่ผ่านมา สินค้าผลไม้ไทยที่ส่งไปสหรัฐฯ เคยประสบปัญหาการตรวจพบ สารเคมีตกค้างเกินกว่าระดับที่สหรัฐฯ กำหนดไว้ที่ ๐.๐๑ ppm (Default) เช่น ไซเปอร์เมทริน และคลอไพริ ฟอส ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดจากความแตกต่างกันของบัญชีรายชื่อสารเคมีขึ้นทะเบียนของทั้งสองประเทศ โดย สารเคมีบางชนิดที่ประเทศไทยได้ขึ้นทะเบียนไว้ ทางสหรัฐฯ ไม่ได้อนุญาตให้มีการขึ้นทะเบียนแต่อย่างใด ซึ่งใน กรณีดังกล่าว ผู้แทนสหรัฐฯ ได้ตอบรับที่จะประสานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบของสหรัฐฯ คือ EPA และจะ ประสานกับฝ่ายไทยเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป

๓.๒ การหารือทวิภาคีกับประเทศเม็กซิโก

ผู้แทนจากประเทศเม็กซิโกแจ้งความประสงค์ต้องการส่งออกงุ่นมายังประเทศไทย และ ขอเชิญเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของไทยเดินทางไปยังเม็กซิโกเพื่อตรวจและเยี่ยมชมแปลงปลูกงุ่น ทั้งนี้ ผู้แทนมกอช. ได้แจ้งให้ฝ่ายเม็กซิโกทราบถึงการแก้ไขระเบียบการนำเข้าผักและผลไม้ มีผลทำให้สินค้าเกษตรที่ไม่เคย นำเข้าจะต้องผ่านกระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชก่อนการไปตรวจเยี่ยมแปลงปลูก อย่างไรก็ตาม เม็กซิโกจะส่งหนังสือถึง NPPO เพื่อเสนอ PRA ในการเร่งกระบวนการพิจารณาของฝ่ายไทย

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมต่อกรณีการหารือทวิภาคีกับประเทศคู่ค้า

๑) ในกรณี ๓.๑.๓ ที่สหรัฐฯ เสนอให้ประเทศไทยใช้หลัก system approach ในการตรวจ โรงงานส่งออกเนื้อสัตว์ของสหรัฐนั้น มกอช. เห็นว่าหากกรมปศุสัตว์พิจารณาข้อเสนอดังกล่าวของสหรัฐฯ ฝ่ายไทยก็อาจใช้โอกาสดังกล่าวในการเจรจากับสหรัฐฯ ให้ใช้หลักการเดียวกันในลักษณะความเท่าเทียมกัน (equivalency)

๒) ในกรณี ๓.๒ ที่เม็กซิโกต้องการส่งออกงุ่นมายังประเทศไทยนั้น มกอช. เห็นว่าหากมีการนำเข้า อกุ่นจากเม็กซิโกต่อไปในอนาคต ก็ไม่น่าจะส่งผลกระทบต่อตลาดสินค้าเกษตรและผลไม้ไทยแต่อย่างใด โดยเฉพาะสินค้าอกุ่น เนื่องจากระยะทางที่ค่อนข้างไกลจะส่งผลต่อต้นทุนค่าขนส่งที่สูงรวมถึงค่าใช้จ่ายในการ เก็บรักษา รวมทั้งมีการแข่งขันกันเองกับอกุ่นที่นำเข้าจากหลายประเทศ ในทางกลับกัน ฝ่ายไทยอาจพิจารณา ใช้โอกาสดังกล่าวเพื่อหาแนวทางในการแลกเปลี่ยนและเปิดตลาดสินค้าเกษตรไทยที่มีศักยภาพไปยังตลาด ประเทศเม็กซิโกได้

มกอช. ดำเนินการแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังนี้

(๑) ส่งรายงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบ คือ กรมประมง กรมปศุสัตว์ และกรมวิชาการเกษตร

(๒) ส่งรายงานให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาทราบกรณีสารแมกนีเซียมซิลลิเคต

ที่มา : กลุ่มความตกลงสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชและอื่นๆ
กองนโยบายมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร